

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7CdoR/5/2025
Identifikačné číslo spisu:	8223210117
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8223210117.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletú T. J., narodenú XX. G. XXXX, bývajúcu u matky, v konaní zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, pracovisko Svidník, dieťa matky Mgr. E. X., narodenej XX. P. XXXX, C. XXX, zastúpenej advokátom JUDr. Matúšom Hribom, Bardejov, Tehelná 46, a otca K. J., narodeného XX. F. XXXX, E. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Drahoslavom Magdziakom, Bardejov, Dlhý rad 16, o návrhu otca maloletej na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti a o návrhu matky na zvýšenie výživného, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 17P/34/2023, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 14. novembra 2024 č. k. 15CoP/69/2024-230, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 24. mája 2024 č. k. 17P/34/2023-151 zamietol návrh otca maloletej (výrok I.), zmenil rozsudok Okresného súdu Svidník, č. k. 2P/20/2021-98 zo dňa 18. 05. 2022, právoplatného dňa 30. 05. 2022, v časti týkajúcej sa výšky výživného tak, že otec maloletej K. J., nar. XX. XX. XXXX je povinný prispievať na výživu maloletej T. J., nar. XX. XX. XXXX zvýšeným výživným zo sumy 150 eur na sumu 300 eur, z toho 250 eur bude poukazovať k rukám matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred počnúc od 26.2.2024 do budúca pod následkami výkonu rozhodnutia a 50 eur je povinný prispievať na tvorbu úspor, ktorú sumu bude zasielať na osobitný účet maloletej (výrok II.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok III.).

1.1. Súd prvej inštancie odôvodnil rozsudok tým, že aplikoval ustanovenia § 24 ods. 3, 4, 5, § 26, § 36 ods. 1, § 43 ods. 1, ako aj § 62 ods. 1 až 3, § 63 ods. 1, 2, 3, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „Zákon o rodine“), čl. 5, čl. 3, čl. 12 Dohovoru o právach, ako aj § 52, § 58 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“).

1.2. Súd prvej inštancie mal na základe vykonaného dokazovania preukázané, že otec maloletej dňa 02.06.2021 podal návrh na zverenie maloletej do striedavej starostlivosti, o ktorom bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Bardejov pod č. k. 2P/20/2021- 98 dňa 18. 05. 2022, v ktorom výrokom III. bol upravený styk otca s maloletou, a to každý párny týždeň v roku od stredy od 12.00 hod. do piatka do 7.30 hod., každý nepárny týždeň v roku od štvrtka od 13.00 hod. do nedele do 19.00 hod., počas prázdnin a sviatkov a výroku II. zvýšenie výživného na maloletú. Zo zápisnice, ako aj z pripojeného spisu bezpochyby vyplýva, že o úprave styku a výške výživného sa rodičia dohodli. Následne otec podal 29. 09. 2023 predmetný návrh na zverenie maloletej do striedavej starostlivosti z dôvodu, že maloletá sa na neho s požiadavkou, aby s ním mohla tráviť viac času, teda aspoň toľko, koľko ho trávi s matkou, pretože maloletá si uvedomuje, že jej u otca nič nechýba a má u neho vytvorené všetky podmienky na bývanie, pričom veľmi pozitívne hodnotí aj láskavejšie rodinné prostredie, vytvorené podmienky na prípravu na školské vyučovanie, mimoškolské aktivity a spoločné záľuby. Zároveň navrhovaná zmena zverenia znamená pre maloletú aj zmenu školy.

1.3. Matka s návrhom otca nesúhlasila, interval po týždni nie je vyhovujúci a poukázala na to, že nenastali zákonné dôvody na to, aby došlo k zmene rozhodnutia, pričom striedavá starostlivosť by znamenala pre maloletú zvýšenú záťaž vzhľadom na jej vek. Zo správy a vyjadrenia kolíznej opatrovníčky podľa súdu prvej inštancie bolo preukázané, že maloletá poprela dôvody uvedené otcom na striedavú starostlivosť. Z výsluchu maloletej z 28. 03. 2024 pred súdom bolo zistené, že maloletá má 9 rokov, je schopná vyjadriť sa ku všetkým relevantným otázkam. Maloletá vyjadrila odmietavý postoj k striedavej starostlivosti, nechce zmeniť školu, názor uviedla aj otcovi, ktorý povedal, že to tak musí byť kvôli práci. Zároveň maloletá uviedla, že otec ju po vyzdvihnutí zo školy odvezie k babke a neskôr po ňu príde. Súd prvej inštancie s prihliadnutím na vykonané dokazovanie, predovšetkým rešpektujúc prejavený, neovplyvnený názor maloletej, návrh otca vo výroku I. rozsudku zamietol.

Ďalej sa súd prvej inštancie zaoberal výškou výživného vzhľadom k tomu, že matka 26. 02. 2024 podala návrh na zvýšenie výživného zo strany otca, zo sumy 150 eur na sumu 600 eur, z čoho 400 eur by tvorilo bežné výživné a 200 eur tvorba úspor, pričom argumentovala aktuálnymi potrebami maloletej a pomermi otca. Súd prvej inštancie o výživnom na maloletú naposledy rozhodoval rozsudkom zo dňa 18. 05. 2022, kedy bol otec zaviazaný platiť výživné vo výške 150 eur mesačne. Matka prezentovala čistý mesačný príjem vo výške 1.298 eur, rodinné prídavky vo výške 60 eur, prenájom garáže v Bardejove vo výške 120 eur a výživné na T. zo strany otca vo výške 150 eur, výdavky predstavujú sumu 1.020 eur mesačne. Otec maloletej je podnikateľom a majiteľom spoločnosti J. s.r.o. a K. s.r.o., podľa portálu a G.k a účtovných závierok objem spoločnosti J. s. r. o. za rok 2022 predstavoval pri výnosoch 178.139 eur a za spoločnosť K. s. r. o. pri výnosoch predstavoval sumu 570.091 eur. Otec zastáva manažérsku pozíciu vo svojich firmách s ročným obratom takmer trištvrte milióna eur, pričom vypovedal, že plat nemá. Z lustrácie v Sociálnej poisťovni súd zistil, že za otca spoločnosť J. odvieďla napr. za mesiac apríl 2024 poisťné vo výške 17,87 eura pri vymeriavacom základe 190,30 eura, čo je vysoko nepravdepodobné, aby mal otec taký príjem. Bolo preukázané a otec to ani nepopieral, že vlastní viaceré nehnuteľnosti v B.: byt č. X a č. XX, evidované na LV č. XXXX a XXXXX, k. ú. B., garáž so súpisným č. XXXXX, evidovanú na LV č. XXXX, k. ú. B. (rok 2016), garáž so súpisným č. XXXXX, evidovanú na LV č. XXXX, k. ú. B. (rok 2019), garáž so súpisným č. XXXXX, evidovanú na LV č. XXXX, k. ú. B. (rok 2020), parcelu C KN č. XXXX/XXX, o výmere 456 m², evidovanú na LV č. XXXXX, k. ú. B. (rok 2022), pričom sa jedná o parcelu pri bytovom komplexe F. X. II v B., kde má spoločnosť otca aj firemnú predajňu. Spoločnosť K. K. s.r.o. vlastní nebytové priestory XA, XB, XC a XD v spomínanom komplexe F. X. II, evidované na LV č. XXXXX, k. ú. B. V E. vlastní rodičovský dom č. XX, v ktorom žijú jeho rodičia a je vlastníkom budovy slúžiacej v minulosti na polyfunkčný účel a v súčasnosti ako dom, ktorý bol inzerovaný na predaj na webstránke B. za sumu 149.000 eur. Matka tiež tvrdila, že vlastní viacero vozidiel, v súčasnosti používa elektrické vozidlo V., čo otec nepoprel. Otec vyčísľil svoje výdavky na maloletú vo výške v priemere mesačne 250 eur, svoje výdavky vo výške 993 eur za bývanie, ošatenie, stravu, mobilný telefón, hygienu, údržbu, opravu domácnosti, výživné na maloletú K., dovolenku, príspevok partnerke a splácanie úverov mesačne vo výške 1.774 eur. Súd prvej inštancie zohľadnil celkové pomery rodičov maloletej, otec nepreukázal zdroj príjmov, súd vychádzal z § 63 ods. 1 až 3 Zákona o rodine a predpokladal, že výška priemerného mesačného príjmu predstavuje dvadsať násobok sumy životného minima, pričom aktuálna suma životného minima predstavuje 268,80 eura, teda vychádzal z potencionálneho príjmu 5.377,60 eura. Súd prvej inštancie zohľadnil aj novú

vyživovaciu povinnosť otca a jeho pomery, vek maloletej a rozhodol o zvýšení bežného výživného na polovicu výdavkov matky, t.j. na sumu 250 eur s tým, že uvedené výživné zaviazal platiť otca a zároveň ho zaviazal prispievať maloletej sumou 50 eur na tvorbu úspor.

1.4. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 58 a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca rozsudkom zo dňa 14. novembra 2024, č. k. 15CoP/69/2024-230 potvrdil rozsudok vo výroku I. (výrok I.), potvrdil rozsudok vo výroku II. s upresnením, že otec je povinný prispievať sumou 50 eur mesačne na tvorbu úspor na účet vedený na meno: T. J., nar. XX. XX. XXXX, IBAN účtu: Q XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX vedený v banke Q. Q., a.s. počnúc od 26. 02. 2024 do budúca (výrok II.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok III.).

2.1. Odvolací súd prebral súdom prvej inštancie zistený skutočný stav veci. Odvolací súd bol toho názoru, že otec má vytvorený dostatočný priestor a čas na realizáciu styku s maloletou T., pričom matka mu vytvára na stanovený styk podmienky. Odvolací súd preskúmal postup a vykonané dôkazy súdu prvej inštancie a dospel jednoznačne k záveru, že súd prvej inštancie vykonal rozsiahle dokazovanie v súlade so zákonom, na základe ktorého dospel k správne právnemu záveru a v prvom rade postupoval v súlade s najlepším záujmom maloletej T.. Z vyjadrenie maloletej zo dňa 28. 03. 2024 pred súdom je preukázané, že maloletá nechce, aby bola týždeň pri matke a týždeň pri otcovi, ale chce, aby stretávanie s otcom prebiehalo tak ako doteraz, čiže nechce, aby bola nariadená striedavá osobná výchova. Tiež nechce zmeniť školu, tak ako to navrhoval otec. Momentálne nemá už ani žiadne krúžky, ktoré by ju ovplyvňovali v jej študijných výsledkoch. Svoj názor povedala aj otcovi, avšak s obavou, že sa bude na ňu hnevať. Zároveň uviedla skutočnosť, že keď ju ocko vyzdvihne zo školy, tak ju odvezie k babke do E. a príde po ňu až vtedy, keď skončí robotu v B. a následne idú do jeho bytu v B., kde žije spolu so Q. a jej chlapčekom Z., ktorý má 8 rokov. Zároveň uviedla vo svojom výsluchu, že vychádza dobre nielen so Q., ktorá je partnerkou otca, ale vychádza dobre aj s partnerom svojej mamky.

2.2. Odvolací súd vzhľadom na uvedené vyjadrenie maloletej argumentoval aj tým, že často dochádza k neprimeranému tlaku zo strany otca pri jednotlivých situáciách, ktoré nastávajú v živote maloletej T.. Stalo sa aj to, že musela pri určitých vyjadreniach klamať starým rodičom v E. ohľadom partneriek jej otca. Táto situácia podľa odvolacieho súdu nesvedčí v prospech otca, pričom predovšetkým ide o vzájomnú dôveru medzi otcom a maloletou T., kedy sa má maloletá T. v celom rozsahu zaoberať situáciou, ktorá nastáva v živote jej otca riešením partnerských vzťahov, ale mala by sa spoľahnúť na otca ako na svojho rodiča. Otec by nemal neprimeraným spôsobom vyvíjať tlak na maloletú T., pokiaľ ide o rozhodovanie, či je za striedavú osobnú starostlivosť alebo nie.

2.3. Čo sa týka zmeny rozsudku Okresného súdu Svidník z 18. 05. 2022 ohľadom výšky výživného v kontexte samotného rozhodnutia a dohody, ktorá bola schválená obidvoma rodičmi, podľa odvolacieho súdu došlo k zmene záujmov a potrieb maloletej T. a zároveň nastala aj zmena na strane otca. Otec má dostatočný príjem na to, aby mohlo byť zvýšené výživné z jeho strany v prospech maloletej T., a to zo sumy 150 eur na sumu 300 eur, z čoho 250 eur bude poukazovať k rukám matky do 15. dňa v mesiaci vopred a počnúc 26. 02. 2024, teda od podania návrhu zo strany matky do budúca a zároveň 50 eur je povinný prispievať na tvorbu úspor maloletej T. na osobitný účet, ktorý vytvorí matka maloletej v prospech maloletej T.. Odvolací súd odobril postup súdu prvej inštancie, ktorý vychádzal pri zvýšení výživného z dvadsaťnásobku sumy životného minima, pričom aktuálna suma životného minima je 268,88 eura a potencionálnym príjem otca bol vzatý vo výške 5.377,60 eura v súlade s ustanovením § 62 ods. 2 Zákona o rodine rozhodol súd prvej inštancie o zvýšení výživného na sumu 300 eur. K uvedenému záveru dospel súd vzhľadom k tomu, že otec maloletej aj napriek výzve súdu nepredložil požadované doklady, z ktorých by mohol súd vychádzať, a preto správne rozhodol o zvýšení výživného, keď vychádzal z potencionálneho príjmu otca.

2.4. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal otec (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu ako aj prvostupňového súdu v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bardejov na ďalšie konanie.

3.1. Dovolateľ namietal zásadnú vadu konania v opomenutí súdu vykonať také dôkazy, ktoré by mali

vplyv na skutkový stav veci, konanie a následné rozhodnutie, čo vedie k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa dovolateľa súd nezohľadnil spravodlivé a rovnomerné rozdelenie rodičovských práv a povinností, ktoré vyplývajú zo Zákona o rodine, keďže nerešpektoval záujem maloletej, jej citové väzby, potreby, stabilitu prostredia, a zároveň nerešpektoval právo maloletej na výchovu a starostlivosť, ktorá by bola realizovaná zo strany oboch rodičov, čím by bol zabezpečený pravidelný, rovnocenný a rovnoprávny styk s oboma rodičmi. Dovolateľ ďalej namietal, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd sa v konaní nezaoberali skúmaním, aké záujmy maloletej by mali byť v rozpore s určením striedavej osobnej starostlivosti, čo podľa názoru otca bolo posilnené aj tým, že v konaní neboli preukázané negatívne alebo nepriaznivé skutočnosti, či podmienky na jeho strane, ktoré by bránili zvereniu maloletej do osobnej striedavej starostlivosti oboch rodičov. Otec v dovolaní poukázal aj na absenciu dôvodov, pre ktoré súd jeho návrh zamietol, keďže v konaní nebolo preukázané také správanie a výchovné prostriedky otca, ktorými by ohrozoval zdravie, duševný, telesný a citový vývoj maloletej, a ktoré by viedli k zamietnutiu návrhu otca na určenie striedavej osobnej starostlivosti. Na základe uvedeného sa podľa dovolateľa súd prvej inštancie ako aj odvolací súd nezaoberali vo svojich rozhodnutiach vyššie uvedenými skutočnosťami, čím ich rozhodnutia možno považovať za nepodložené, vychádzajúce zo svojvôle, čo vedie k ich nepreskúmateľnosti, nepresvedčivosti, prekvapivosti a k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľ ďalej namietal, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd nepostupoval v súlade so základnými princípmi CMP, keďže pri zisťovaní skutočného stavu neboli rešpektované ústavno-právne zásady, výsledkom čoho bolo nedostatočné zistenie skutočného stavu veci, a z uvedeného dôvodu rozhodnutia vychádzajú zo svojvôle, sú neudržateľné a popierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Podľa otca súdy nemohli svoje rozhodnutie postaviť ani na nesúhlase matky maloletej so striedavou osobnou starostlivosťou, keďže nebol založený na racionálnom a preskúmateľnom dôvode, a teda na dôvode, ktorý by mal zasahovať do záujmov maloletej a poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. III. ÚS 1206/09 zo dňa 23. 02. 2010. Porušenie práva na spravodlivý proces videl dovolateľ aj v tom, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní nevzal do úvahy prílohu odvolania zo dňa 12. 06. 2024 ako prejav vôle maloletej T., z ktorého jednoznačne vyplývalo, že maloletá chce tráviť čas v takom istom rozsahu s otcom ako aj s matkou, čím nerešpektoval právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť oboch rodičov. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd svoje rozhodnutia vo výrokoch o zamietnutí návrhu otca neodôvodnili dostatočným a presvedčivým spôsobom, nevzali do úvahy všetky skutočnosti, ktoré boli v konaní prezentované a mali vplyv na konečné rozhodnutie. Dovolateľ namietal aj nedostatky v predmetnom konaní a rozhodovaní súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu týkajúce sa nerovnakého postoja vo vzťahu k príjmovým pomeroch otca a matky. Poukázal pritom na skutočnosť, že súd prvej inštancie vychádzal pri určovaní výživného strane otca z potenciality príjmu podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine a nevzal do úvahy jeho enormne vysoké výdavky. Podľa názoru otca sa súdy nevysporiadali so zákonom ustanovenou podmienkou, a to či od poslednej úpravy výživného nastali na strane otca zmeny v takej miere, že tu existuje dôvodný predpoklad na zmenu výživného ako aj na existenciu dôvodu na jeho zvýšenie. Dovolateľ na podporu svojej argumentácie poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (IV. ÚS 14/07, III. ÚS 107/07, I. ÚS 243/07, I. ÚS 243/07, I. ÚS. 155/07, I. ÚS 402/08) ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uznesenia sp. zn. 5CdoR/5/2024, sp. zn. 9Cdo/141/2022).

4. Matka vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolateľ síce namieta nevykonanie dôkazov, avšak v dovolaní tieto dôkazy nekonkretizoval. K námietke otca, ktorou poukazuje na list maloletej, uviedla, že túto nemožno posudzovať ako opomenutie prvoinštančného súdu vykonať dokazovanie, pretože ide o dokument predložený v odvolacom konaní. Ak dovolateľ namietal, že súd neprihliadol na spravodlivé a rovnomerné rozvrhnutie stretávania, podľa matky ide o námietku právnu, a v tomto smere prípustnosť dovolania nie je zo strany dovolateľa zdôvodnená. Matka ďalej uviedla, že dovolanie považuje za nedôvodné, keďže rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu netrpia nepreskúmateľnosťou a sú náležite odôvodnené. Ohľadne námietky neprihliadnutia na výdavky otca matka uviedla, že tento mal široký priestor na zdokladovanie svojich pomerov, avšak otec zdokladoval len svoje výdavky a súd prvej inštancie aplikoval zákonnú domnienku príjmu. Matka argumentovala, že otcove majetkové a celkové pomery sú značne nadštandardné a neporovnateľné s matkou a zmena pomerov bola náležite zistená. Matka navrhla dovolanie odmietnuť a uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, pracovisko Svidník, ako kolízny opatrovník sa k doručenému dovolaniu otca maloletej nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

7. Dovolanie podal otec maloletej vo veci úpravy práv a povinností k maloletej upravenej v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP v § 76 až § 77 neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11. Otec v podanom dovolaní podľa § 420 písm. f) CSP v podstatnom namietal arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie odvolacieho súdu a opomenutie vykonať potrebné dokazovanie (bod 3.1.).

12. Arbitrárnosť môže mať v súdnych rozhodnutiach rôznu podobu. Podľa judikatúry ústavného súdu o arbitrárne rozhodnutie ide najmä vtedy, ak je svojvoľné. Môže tiež ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo môže ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové základy. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05). V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchýlné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 200/2012). Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

13. K námietkam otca týkajúcich sa nedostatkov odôvodnenia (nepreskúmateľnosti) dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces.

14. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním otca spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP. Z odôvodnení rozhodnutí obidvoch súdov nižších stupňov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018) je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali pri zamietnutí návrhu otca na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti a pri určení výšky výživného na maloleté dieťa, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Potrebne je zdôrazniť, že zamietnutie návrhu otca na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti prvoinstančný súd odôvodnil rešpektovaním názoru maloletej vyjadreným z osobného kontaktu a stanoviska pred súdom, ktorý súdy vyhodnotili ako najvýznamnejší prostriedok realizácie najlepšieho záujmu maloletej, pričom tvrdenie otca o manipulácii maloletej zo strany matky, súdy nepotvrdili. Odvolací súd v tomto smere poukázal aj na vzťah otca k maloletej, osobitne konštatoval neprimeraný tlak otca na maloletú. Z rozhodnutí nižších súdov vyplývajú primerané dôvody smerujúce k neopodstatnenosti návrhu otca na zmenu zverenia maloletej do striedavej osobnej starostlivosti. Pokiaľ súdy vychádzali z názoru maloletej vyjadreného pred súdom, išlo o dostatočný podklad, pričom v konaní nebolo preukázané, že názor maloletej bol ovplyvnený matkou v neprospech striedavej osobnej starostlivosti. Zároveň predmetom konania bol návrh matky na zvýšenie výživného zo sumy 150 eur na 600 eur (400 eur na bežné výživné a 200 eur na tvorbu úspor). Zvýšenie výživného na 300 eur, z toho 250 eur na bežné a 50 eur na tvorbu úspor, prvoinstančný súd odôvodnil zmenou pomerov na strane maloletej, ktorá má 9 rokov, navštevuje 3. ročník základnej školy, matka predložila výdavky na maloletú. Na strane matky bol preukázaný príjem 1.298 eur, za prenájom garáží 120 eur a majetkové pomery. Otec maloletej podniká, súdy poukázali na jeho pozíciu v súkromných spoločnostiach, ich obrat, majetkové pomery otca, výdavky (bod 37. odôvodnenia prvoinstančného rozsudku). Na základe takto zisteného skutočného stavu súdy konštatovali neporovnateľnosť celkových pomerov rodičov maloletej, vysoký životný štandard otca a nepreukázané príjmy otca, preto pri určení výživného aplikovali § 63 ods. 1 až 3 Zákona o rodine a vychádzali z 20- násobku životného minima - 268,88 eura, čo znamená potencionálny príjem 5.377,60 eura (bod 39. prvoinstančného rozsudku v spojení s bodom 24. odvolacieho rozsudku). Závery krajského súdu nemožno považovať ani za zjavne neodôvodnené, ani za arbitrárne, právny názor súdov a ich závery možno v posudzovanej veci považovať za zrozumiteľné, logické a vyvážené. Odvolací súd sa primerane a dostatočným spôsobom vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami otca dieťaťa. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým odvolací súd dospel sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

15. Dovolateľ nižším súdom vytýkal nedostatok dôvodov rozhodnutia o zamietnutí návrhu na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti, ako aj nereflektovanie rozhodujúcich skutočností.

15.1. Dovolací súd dáva do pozornosti, že odvolací súd konkrétne v bodoch 17. až 23. odôvodnenia svojho rozsudku podrobne argumentoval o dôvodoch prečo, rovnako ako súd prvej inštancie, dospel k záveru, že striedavá starostlivosť nie je vhodná pre maloletú T.. Vychádzal zo zisteného skutočného stavu súdom prvej inštancie, poukázal na význam inštitútu striedavej osobnej starostlivosti, hmotnoprávne podmienky aplikácie § 24 ods. 2 Zákona o rodine, hľadisko záujmu dieťaťa, pričom vychádzal z názoru, že otec má vytvorený dostatočný priestor a čas na realizáciu styku s maloletou T. a zároveň matka vytvára podmienky na stanovenú realizáciu styku. Zároveň odvolací súd aplikáciou § 38

CMP vychádzal z názoru maloletej T. vyjadreným 28. marca 2024 pred súdom prvej inštancie ako aj ďalších skutočností, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania. Taktiež zobral do úvahy aj vzťah otca k maloletej, ktorý vyhodnotil súladne s názorom kolízneho opatrovníka, že otec by nemal neprimeraným spôsobom vyvíjať tlak na maloletú vo vzťahu k jej názoru na striedavú osobnú starostlivosť. Závery odvolacieho súdu nemožno považovať ani za zjavne neodôvodnené, ani za arbitrárne, právny názor súdov a jeho závery možno v posudzovanej veci považovať za zrozumiteľné, logické a vyvážené.

16. Dovolateľ voči úprave výšky výživného namietal, že súdy nevzali do úvahy jeho enormne vysoké výdavky a možnosti a schopnosti matky dosahovať porovnateľné príjmy ako otec.

16.1. Zvýšenie výživného na 300 eur, z toho 250 eur na bežné a 50 eur na tvorbu úspor, prvoinštančný súd odôvodnil zmenou pomerov na strane maloletej, ktorá má 9 rokov, navštevuje 3. ročník základnej školy, matkou predloženými výdavkami na maloletú. Na strane matky bol preukázaný príjem 1.298 eur, za prenájom garáží 120 eur. Otec maloletej podniká, súdy poukázali na jeho pozíciu v súkromných spoločnostiach, ich obrat, majetkové pomery otca, výdavky (bod 37. odôvodnenia prvoinštančného rozsudku). Na základe takto zisteného skutočného stavu konštatoval neporovnateľnosť celkových pomerov rodičov maloletej, vysoký životný štandard otca a nepreukázané príjmy otca, preto pri určení výživného aplikoval § 63 ods. 1 až 3 Zákona o rodine a vychádzal z 20-násobku životného minima - 268,88 eura, čo znamená potencionálny príjem 5.377,60 eura (bod 39. prvoinštančného rozsudku v spojení s bodom 24. odvolacieho rozsudku). Dovolací súd je názoru, že nižšie súdy vzali pri zvýšení výživného do úvahy všetky relevantné okolnosti, odôvodnenie je v tejto časti primerané a dostatočné, umožňujúce pochopiť ako súdy dospeli k prijatým záverom. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Odvolací súd sa primerane a dostatočným spôsobom vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami otca maloletej.

17. Dovolateľ považoval za zásadnú vadu konania opomenutie súdu vykonať také dôkazy, ktoré by mali podstatný vplyv na skutkový stav. Dovolateľ konkrétne argumentoval, že prílohu odvolania proti prvoinštančnému rozsudku tvoril prejav vôle maloletej T., z ktorého vyplývalo, že maloletá chce tráviť čas v takom istom rozsahu s otcom ako aj s matkou. Zároveň dovolateľ namietal, že odvolací súd sa uvedeným prejavom vôle maloletej nezaoberal.

18. Dovolací súd pripomína, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

19. Súc viazaný obsahom dovolania, kontrolou postupu súdov nižších inštancií pri zisťovaní skutočného stavu veci (§ 35 CMP) dovolací súd nezistil, že by konanie bolo postihnuté akýmkoľvek závažným deficitmi v dokazovaní ani to, že by konajúcimi súdmi prijaté závery boli svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že súdy nižších inštancií v rámci zisťovania skutočného stavu veci postupovali v súlade so základnými princípmi civilného mimosporového konania, a to v súlade s vyšetrovacím princípom, princípom oficiality, ako aj v súlade so zachovaním princípu rovnosti účastníkov, najmä vo vzťahu k maloletemu dieťaťu (čl. 4, čl. 5 a čl. 6 Základných princípov CMP). Odvolací súd, vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, potom ako v rámci odvolacieho konania umožnil účastníkom konania písomne reagovať na vzájomné námietky, tieto vyhodnotil a zdôvodnil svoj prijatý záver, pričom poskytol odpovede na všetky relevantné skutkové okolnosti. Dovolací súd na tomto mieste len opakuje, že odôvodnenie rozsudkov (vo vzájomnej súvislosti rozhodnutia súdu prvej inštancie s rozhodnutím odvolacieho súdu) zodpovedá základnej

štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnení rozsudkov vyplýva, ktoré dôkazy súd prvej inštalácie vykonal a ako ich vyhodnotil, aj to ako vec právne posúdil. V zmysle CMP pritom odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo doplní, (len) ak to pre zistenie skutočného stavu veci považuje za nevyhnutné. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. V danom prípade dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštalácie v prejednávanej veci zistil skutočný stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel k správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Preto je namieste záver, že nemal dôvod dokazovanie zopakovať alebo doplniť (§ 68 CMP a contrario).

20. V odvolaní proti prvoinštalčnému rozsudku otec uviedol „poukazujúc na vypočutie maloletej súdom, aj otec maloletej jej ponúkol priestor na svoje vlastné vyjadrenie k otázke trávenia času s ním a samozrejme aj matkou, pričom nešlo o žiadne účelové alebo manipulatívne konanie „pod tlakom“, ako sa to snaží prezentovať matka maloletej. Z takto prejavenej vôle maloletej jednoznačne vyplýva, že chce tráviť čas v takom istom rozsahu s otcom ako aj s matkou, o čom napísala svoj písomný prejav, ktorý maloletá T. vlastnoručne napísala a pri stretnutí s otcom mu odovzdala“. Otec označil dôkaz: prejav vôle mal. T..

20.1. Dovolací súd akcentuje, že konajúce súdy mali dostatočné podklady k rozhodnutiu o zamietnutí návrhu otca na zmenu zverenia maloletej do striedavej osobnej starostlivosti, pričom v tomto smere vychádzali z podrobného vyjadrenia maloletej pred súdom 28. marca 2024 ku všetkým relevantným skutočnostiam, z ktorých bolo možné posúdiť návrh z hľadiska príslušnej hmotnoprávnej úpravy. Zistené skutočnosti a z nich vyplývajúce závery už nemohol ovplyvniť otcom doložený písomný prejav vôle maloletej, o ktorom otec v odvolaní nepodal bližšie informácie, z jeho textu „Chcem byť s ockom toľko koľko chcem byť s mamkou“ nemožno vyvodiť otcom uvádzaný jednoznačný záver, že maloletá súhlasí so striedavou osobnou starostlivosťou a v tomto smere došlo k zmene jej postoja v porovnaní s vyjadrením pred súdom. Preto odvolací súd nepochybil, ak dôkaz nevykonali, pretože to nebolo potrebné na zistenie skutočného stavu veci. Odhliadnuc od posudzovaného procesnoprávneho rozmeru mimosporového procesného konania, voči ktorému nemožno mať žiadne výhrady, dovolací súd taktiež zohľadnil, že podstatné a rozhodujúce vecné dôvody zamietnutia návrhu otca na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti sú podrobne, zrozumiteľne a zmysluplne vysvetlené v bodoch 31. až 34. prvoinštalčného rozsudku, s ktorými sa celom rozsahu stotožnil aj odvolací súd (por. body 22 a 23.). Dovolací súd zvažoval na jednej strane odvolacím súdom opomenutú argumentáciu dovolateľa a na strane druhej ju vyvažoval úvahou, či by odstránenie procesného nedostatku mohlo viesť k inému výsledku, prevážil princíp racionality, preto argumenty dovolateľa posúdil sám, ktoré vyhodnotil ako nedôvodné.

21. Dovolací súd tiež zdôrazňuje, že vzhľadom k tomu, že dovolateľ napadol rozsudok odvolacieho súdu z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP, ktorými dôvodmi je v zmysle § 440 CSP viazaný, k právnej stránke veci sa dovolací súd nemohol vyjadrovať.

22. Najvyšší súd pripomína, že rozhodnutia všeobecných súdov o úprave práv a povinností k maloletým deťom nemajú povahu rozhodnutí „absolútne konečných“, a teda nezmeniteľných, ako vyplýva i z ustanovenia § 26 Zákona o rodine, ktorý zmenu rozhodnutia podmieňuje „zmenou pomerov“. Uvedené platí tým skôr, pokiaľ súdy svoje rozhodnutia zakladajú na okolnostiach, zmena ktorých je v budúcnosti predvídateľná či aspoň reálne možná.

23. Vzhľadom na uvedené dovolací súd vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

24. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 451 ods. 3 CSP tak, že vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.